

6) עיני בן מ"ח שנים
חיבין, 7) לקמן פ: 3: שנת
כא; 8) [שנת כא:];
9) [שילן, 8] ונלכ, 10)
[לקמן פ: 3:]; 11) רש"י,

הגהות הגר"א

[א] גמ' בין מלמטה
למעלה פטורין, י"ג גימט
הר"ף והרמב"ם חיבין
ומפרשים מרגמא ר"פ
לקמיתא כ"ו, (ועשהגדי"ה
ס"ס ע"ף); [2] תוב ד"ה
ורבי יוחנן כו' דל' כח כמו
כ"ו, י"ג וי"פ הנבדק.
ורא"ש בטומן ב' חולק
(ועשהגדי"ה סמוך ע"ן ס"ק
יג ובס"י ע"פ ס"ק ב')

מוסף רש"י

והדליק את הבירה בעל
גמל חייב. שלא היה לו
להגדיל בחילתו שחכס
לחכות (שבת כ"א). מנח,
הנוכה פטור. טור,
שנכסות פקדון מנה
היתנה ע"ס (טו).

רבינו חננאל

ואקשי' והתניא הכלב
הגדי שדילגו בין כך
ובין כך חיבין, והרמב"ם
דאפי' מפי' כלבא
בסיקרא וגדי' בסיקרא
פי' דרך הגדי בסיקרא
כדאמרין כו' שדילגו
הגדי בבית ראש, והכלב
בסיקרא כדאמרין דלמ'
אחי למיסיך. ויבין
שדילגו בשניו דלאו
כי אורחיהו, היה ליה
משונה, וקיימ' לן משונה
בבשר הניק פטור מן
שלם והיבין חצי נוק
כרבנן. ואיתמ' ר' יוחנן א"ר
איש משום חציו, כאילו
בריו מכה והוא הניק
בעצמו דרתי כרין שורו
המוקד בעצמו. ויש לקיש
אמ' משום ממונו, כלומ'
כמו שמתחייב במוקד שורו
וכיוצא בו שחייב בחזקו,
כך באשו דהא אינו הוקד
מכחו ומוקד אלא מכח
הרוח, וכל מה שחייב
בנוקד ממונו חייב באשו.
ור' יוחנן אמ' אינו ממונו,
דהא השלחת המוקד אין
בה ממש להשמר כמו
השור וכיוצא בו. ואקשי'
על יוש לקיש ממונו'
הכלב שנטל את החורה
ההלך לגדיש כו'. בשלמ'
ר' יוחנן (כו') דאמר אשו
משום חציו, חצי דכלב
הן, לפיכך חייב בעל
הכלב. אלא לריש לקיש
דאמ' משום ממונו האי
אש לאו דבעל הכלב
הוא, לבעל החורה הוא.
ואינו לרבותינו הגאונים
שמתנהו פ"ו ז', ונראה
לנו בו פיראש בעיקר הדיו,
ולפיכך נמנעו מלדבר,
אלא בענין הפירוש ולא
בפיראש. ופרקי' ויש לקיש
בגון דאדייה אדריי, כלומ'

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כב.

עין משפט
גד מצוה

בוקריא. קפילה: סריגא. שנוען פטרנו כמות שאין לרבו נק
ומשוניס הן: אשו. השולח את הצערה: משום חלו. חייבו הכמוס
לדחיו קעציד דהוי חורק חן: משום ממונו. כשורו וזורו שהזיקו.
וקס"ד לדיכא צינייהו כגון שהדליק בגחלת שאינו שלו לרבי יוחנן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והתניא הכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה
למטה בין מלמטה למעלה וא' פטורין
הרגמא רב פפא דאפי' מפי' כלבא בוקריא
וגדי' בסריקא אי הכי אמאי פטורים יפטור
מנוק שלם וחייבין בהצי נוק: הכלב שנטל:
אתמר ר' יוחנן אמר: אשו משום חציו וריש
לקיש אמר: אשו משום ממונו וריש לקיש
מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חציו
מכחו קאזלי האי לא מכחו קאזיל ורבי יוחנן
מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך
ממונא אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא
תנן הכלב שנטל חררה כו' בשלמא למ"ד
אשו משום חציו חציו דכלב הוא אלא למ"ד
אשו משום ממונו האי אש לאו ממונו דבעל
כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי
עסקינן דאדייה אדויי דעל חררה משלם נוק
שלם ועל מוקם גחלת משלם חצי נוק ועל
גדיש כולה פטור ורבי יוחנן דאנחה אנוחי
על חררה ועל מוקם גחלת משלם ג"ש ועל
הגדיש משלם חצי נוק תא שמע ה"ה גמל
טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה
פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנוני
והדליק את הבירה בעל גמל חייב הניח חנוני
נרו מבחוץ חנווני חייב רבי יהודה אומר בנר
הנוכה פטור בשלמא למ"ד אשו משום חציו
חציו דגמל הוא אלא למ"ד משום ממונו האי
אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש
לקיש הכא במאי עסקינן ובמסכת כל
הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם
הניח חנווני נרו מבחוץ חנווני חייב ואי
במסכת אמאי חייב בעומדה עמדה
וסכסכה כ"ש דחנווני פטור ובעל גמל חייב
אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב איקא
הכא במאי עסקינן בגון שעמדה להטיל מימיה
רישא

והתניא הכלב. אמתניתין הו"מ למפרך אלא נטר עד דמיימי
צרייתא ופריך אתריווי: דאפי' מיפך. וא"ת
למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס ה' [חייב] לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לאורחיה וסופו באונס דלאו אורחיה ו"ל דלא אמר משום
תחילתו בפשיעה לגבי רגל לחייב ג"ש
לגבי קרן דאפילו פושע גמור לענין
קרן לא חייבתו תורה אלא חזי נוק
דאי לאו הכי ארי שנגנב לחצר
הניזק וטרף ואלל לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לענין דריסה וכן כל קרן
בחצר הניזק תחילתו בפשיעה לענין
שן ורגל: גדי' בסריקא. שנוען
פטרנו בדרך וקופץ כמו הכלב ולא
דמי לטרודי וסליק ה' שסךך בחצית
עד שמייע ללפת: וע"ה הגדיש
ח"ג. ואע"ג דלגבי שולח צעירה לא
מחייב עד דמסר לו שלהבת לר"ל
ולר' יוחנן עד דמסר לו גווח פעמים
שיש גחלת הרבה צמרה דהויא כמו
מסר לו גווח לר"י ושלחבת לר"ל:
אשו משום חציו. לא שיעביד
צעמנו האש אלא כל מוקם
שפשע ולא שמר גחלתו חזי ונייהו:
אשו משום ממונו. כלומר חיו
ממונו יש בו ולא שיהא האש
שלו דאפילו הדליק באש של אחר
חייב כדאשכחן צ"י הכונס (לקמן
דף נ"ג). כדכופף קממו של חצירו כפי
הדליקה ומטיא צרות מנייה וגבי גך
שי"א מתחת הפטיס ה' אע"ג דמסכתא
מפקי' ליה ועוד דלין לך קסתא
שימחייב בדליקה שיפקיר הגחלים
ידליק גדיש של חצירו ולא כפ"ה
דפי' לדיכא צינייהו דלדליק בגחלת
שאיין שלו: רבי יוחנן מ"ג א'
אמר בר"ש. אע"ג דריש טעמא דר'
יוחנן מוקדאי הוה ליה לאוקמי קרא
לדרשא אחרייה דסדרא כריש לקיש
א"נ קס"ד השמאל דמלאן כריש לקיש
משום חזיו לית ליה משום ממונו
וקצעי היכא דכלו לו חזיו אמאי לא
מחייב משום ממונו:

גב א ב מיי פ"ב מהל'
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טוש"ע ח"מ
פי' ע"ג ספ"ד:
גד א ב מיי פ"ד מהלכות
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טוש"ע ח"מ
פי' מ"ח ספ"ד א':
גה ד מיי' ע"ס פ"ב הלכה
ז סמו ע"ס טוש"ע
מ"מ ס"י ע"ג:
גו ה ז מיי' ע"ס פ"ד
הלכה יג סמו ע"ס
טוש"ע ח"מ פי' מ"ח ספ"ד
יב ובספ"ד וע"פ טעור:

רבינו חננאל

לא גביה את החורה
אלה בדרך דידו הביאה
אל הגדיש, ולא יצתה
גחלת מחוקת בעליה.
ועל החורה משלם נוק
שלו, שזה דרכו לחטוף
ולוכל, ועל מוקם גחלת
משלם חצי נוק שפעשה
עשה בידים אבל משונה
היא, ומשונה בבשר הניק
חצי נוק כרבנן. ועל
שאר הגדיש פטור, שאינו
מזון בעל הכלב שהרי
לא עקר והניח ובעל
גחלת נמי לא מחייב
דהא אוקימנא לקמן
בששומר גחלתו והכלב
חתר והוציאה. ור' יוחנן
אמ' אפי' אנוח אנוחי,
בגון שעקר והניח, על
החררה ועל מוקם גחלת
נוק שלם, שדלגו הכלב
לחטוף חררה בגחלת
דבוקה ויכל, ועל שאר
הגדיש חצי נוק דמשונה
היא. ח"ש גמל טעון
פשתן נטר ברשות הרבים
וכו'. בשלמ' לר' יוחנן
חייבו שלגמל הן, אלא
לריש לקיש לאו ממנו
ועל גמל הוא. ופרקי'
ירש לקיש במסכתא כל
הבירה. פי'ו מסכסכת
בגון ליחכה נירו וסיכסכה
הגמל שעמדה חזיו
והדליק כל הבירה
בסיכסוך כעין חיזוק
שמצאת הדליקת כל
הבירה כגון מוקם גחלת
בגדיש (דלרבי) [ולדברין]
הכל נוק שלם. ואקשי'
האדין פירוק, סיפא
דקתי ואם הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חייב,
ואי במסכתא אמאי חנוני
חייב, הגמל הויק בידים.
ופריך בשעמדה. ואקשי'
על שכן אם עמדה
ומסכסכת דאי היא הויקא
בידים, חנוני אמאי חייב.
ופריך' אנוסה שעמדה
להטיל מים ולא סכסכה.

ממונו ענין חזיו שדרכו לילך ולהזיק אית ביה ממשות א"נ צור נמי
חשיב אית ביה ממשא דע"י כריית הצור משתנה ממשות על קרקע
ונעשה חלל אצל מוקם הילוך שלהבת אינו משתנה ממשותו אלא שנעשה דולק ושורף וא"ת ממונו נמי לית ביה ממשא כגון לרורות צרות
שכנפיהם צריש פירקין לדיכא לקוממוס ג"ש ו"ל דמ"מ גוף הממונו שפשע צו אית ביה ממשא שיש לו לשמור ממונו שלא זיק לא צרות
ולא בשום דבר ואין שום ממונו שלא יהא צו ממשא צמח שפשע אצל יש חן שאין צו ממשות כגון שיער כלי צרות פיו ויש אש שאין צו
ממשות כגון שלהבת בלא גחלת כדאמרין בסוף צילה (דף לט). הילכך דמו להדדי שאין בשניהם ממשות צהומיק שפשע צו רק בגוף האדם:
דאדייה אדויי. הו"מ לאוקמי באנח אנוחי ע"י שינוי כדאמרין צריש פירקין: רבי יוחנן בדאנחה אנוחי. לא מני' למימר באדייה
אדוי ועל כל הגדיש ח"נ דאי כח [2] כמו לאו כחוח דמי הוי על כל שאר הגדיש פטור: לאן ממונו דבעל בלבב הוא.
דהוא לא הדליקו ועל אש של כלבו לא חייבתו תורה ואע"ג דלגבי צור אצטרין מיעוט אש צור ולא צור כדאמרין בשור שנגח את הפרה
(לקמן דף מה. טו) תרי איש כתיב מ"מ פשוט ליה לגמרא משום ה' [אזיה] דרשא דפטור על אש צהמתו דג' אבות נאמרו בשור ולא יומת:
במסכתא ב"ה הבירה בוצ'ה. דהוי כולה מוקם גחלת: וא' במסכתא אמאי חייב. חנווני הכל גס בעל הגמל יתחייב עמו כיון
שגם הוא פושע צכסוך אצל אי צלא מסכסכת ינחא ליה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שיהא נר מבחוץ אצל כיון
דאוקמיה במסכתא אי אפשר שלא יראה הדליקה כיון שדולקת כל כך שמסכסכת כל הצירה דרך הילוכה והיה לו להחזיק ולמועגה מלהיות
הולכת ומסכסכת אצל אין לפרש אמאי חייב חנווני בעל הגמל יתחייב הכל דהא לקמן (דף נ"ג). פריך וליחייב בעל הגחלת ואע"פ שבעל
הכלב פשע גס בעל הגחלת יש לו להחייב שלא שמר גחלתו ומשני כשעמדה כלומר לאו במסכתא דרך הילוכה אלא בעמדה במקום אחד
והרבה כל כך צמחא שמסכסכת כל הצירה צעמידה ופריך דכ"ש חנווני פטור לאו פטור לגמרי אלא כלומר פטור מחלקו של בעל
הגמל דיותר מסכסכת צעמידה משאלו היתה הולכת ועוברת בלי עיכוב ומשני כשעמדה להטיל מימיה דאונס הוא צעמידה זו:
רישא